Examen VMBO-KB

2015

tijdvak 2
woensdag 17 juni
13.30 - 15.30 uur

geschiedenis en staatsinrichting CSE KB

Bij dit examen hoort een bijlage.

Dit examen bestaat uit 40 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 53 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

KB-0125-a-15-2-o

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

Meerkeuzevragen
Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

Staatsinrichting van Nederland

1p **1** Door de Grondwet van 1848 raakte koning Willem II, als staatshoofd, een deel van zijn macht kwijt.
Welk deel van de macht raakte de koning kwijt?
A De macht om leden van de gemeenteraad te benoemen.
B De macht om ministers naar eigen keuze te benoemen.
C De macht om voorzitters van politieke partijen te benoemen.

1p **2** In Nederland mocht je in de periode 1848-1887 alleen onder bepaalde voorwaarden stemmen.
Welke voorwaarde werd in de Grondwet van 1848 ingevoerd?
Om te mogen stemmen moest je
A een bepaald bedrag aan belasting betalen.
B een bepaalde hoeveelheid spaargeld bezitten.
C een bepaald examen hebben gehaald.
D een bepaald loon ontvangen.
E een woning bezitten.

Gebruik bron 1.
1p **3** Een bewering:
De informatie op de website klopt niet voor de periode 1848-1900. Op politiek gebied had niet iedereen in die periode gelijke rechten.
→ Geef een voorbeeld van een politiek recht dat **niet iedereen** had in de periode 1848-1900.

2p **4** In Nederland zijn veel straten vernoemd naar de politieke leiders Kuyper, Schaepman, Thorbecke en Troelstra. Op deze straatnaambordjes staat onder de naam soms een korte omschrijving van de persoon.
→ Geef voor **twee** van deze politieke leiders een korte omschrijving die op de straatnaambordjes moet komen te staan. Uit de omschrijving moet de politieke betekenis van deze leiders blijken.
Doe het zo:
Naam politieke leider 1: … (vul naam in), omschrijving: … (vul omschrijving in)
Naam politieke leider 2: … (vul naam in), omschrijving: … (vul omschrijving in)

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

1p **5** Hieronder staan vier uitspraken die passen bij politieke stromingen rond 1900:

1 Arbeiders moeten zo snel mogelijk stemrecht krijgen.
2 De overheid moet zorgen voor een eerlijke verdeling van de welvaart.
3 De rol van de overheid in de economie moet zo klein mogelijk zijn.
4 Het christelijk denken moet in wetten te herkennen zijn.

Welke uitspraken passen bij **socialisten**?

A 1 en 2
B 1 en 3
C 1 en 4
D 2 en 3
E 2 en 4
F 3 en 4

Gebruik bron 2.

1p **6** De tekenaar laat Kuyper tegen zijn zin meelopen in een demonstratie. Toch loopt Kuyper mee, want hij hoopt hiervoor in ruil iets terug te krijgen. Aan wie geeft Kuyper steun en in ruil waarvoor?

A Hij geeft steun aan de protestanten in ruil voor het passief vrouwenkiesrecht.
B Hij geeft steun aan de protestanten in ruil voor het systeem van evenredige vertegenwoordiging.
C Hij geeft steun aan de socialisten in ruil voor volledige financiering van het bijzonder onderwijs.
D Hij geeft steun aan de socialisten in ruil voor het algemeen kiesrecht.

1p **7** Tijdens de Eerste Feministische Golf streden vrouwen voor één bepaald grondrecht.

→ Voor welk grondrecht streden vrouwen tijdens de Eerste Feministische Golf?

1p **8** Hieronder staan vier namen van voetbalverenigingen:

1 Algemene Voetbalvereniging Westervoort (AVW '66)
2 Ontspanning Na Arbeid (ONA Gouda)
3 Rooms Katholieke Voetbal Vereniging Sport Brengt Vreugde (RKVV SBV Haren)
4 Voetbal Vereniging Jeugdige Protestanten die Samenwerken (VV JPS Tilburg)

In een zaal van een museum over de Nederlandse geschiedenis wordt de geschiedenis van deze voetbalverenigingen vermeld. Op deze manier wordt een politiek verschijnsel in Nederland toegelicht.

→ Over welk politiek verschijnsel in de Nederlandse geschiedenis gaat de informatie in deze zaal?

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

2p **9** Hieronder staan vier onderdelen van de Nederlandse grondwet:

1 Iedereen heeft het recht om in het openbaar bij elkaar te komen.
2 Iedereen heeft in een rechtszaak recht op een advocaat, ook als je die niet kunt betalen.
3 Mannen en vrouwen moeten evenveel verdienen als ze hetzelfde werk doen.
4 Sommige mensen zijn niet in staat om te werken. Zij krijgen een uitkering.

Hieronder staan vijf grondrechten:

a recht op bestaanszekerheid
b recht op gelijke behandeling
c recht op rechtsbijstand
d recht van petitie
e recht van vereniging en vergadering

→ Geef per onderdeel van de grondwet aan over welk grondrecht het gaat. **Let op!** Er blijft één grondrecht over.

Doe het zo:
Onderdeel 1 gaat over … (vul letter in).
(enzovoort tot en met onderdeel 4)

Gebruik bron 3.

1p **10** De makers van dit affiche willen een bepaald doel bereiken.
Welk grondrecht gebruiken ze om hun doel te bereiken? En is dat grondrecht een **klassiek** of een **sociaal** grondrecht?

A het recht op bestaanszekerheid; dat is een klassiek grondrecht
B het recht op bestaanszekerheid; dat is een sociaal grondrecht
C het recht op bewoonbaarheid van het land; dat is een klassiek grondrecht
D het recht op bewoonbaarheid van het land; dat is een sociaal grondrecht

1p **11** Hieronder staan vier stappen in een strafzaak:

1 De advocaat verdedigt de verdachte.
2 De officier van justitie klaagt de verdachte aan.
3 De politie verhoort de verdachte.
4 De rechter spreekt de verdachte vrij.

→ Zet de stappen in de juiste volgorde. Schrijf alleen de nummers op.

Doe het zo:
Eerst ..., dan …, vervolgens … en ten slotte ... (vul nummers in).

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

1p **12** Welke uitspraak past bij de onafhankelijke rechtspraak in Nederland?

A De officier van justitie doet uitspraak in een rechtszaak samen met de rechter.

B De officier van justitie en de advocaat overleggen over de uitspraak in een rechtszaak.

C Een rechter doet uitspraak in een rechtszaak op basis van Nederlandse wetgeving.

D Een rechter raadpleegt de minister van Justitie over de uitspraak in een rechtszaak.

2p **13** Hieronder staan vier gebeurtenissen:

1 De Tweede Kamer stemt over de Rijksbegroting.
2 Een Tweede Kamercommissie ondervraagt een persoon onder ede.
3 Een Tweede Kamerlid stelt een wetswijziging voor.
4 Een Tweede Kamerlid stelt mondeling een vraag aan de minister.

Hieronder staan vijf rechten van de Tweede Kamer:

a recht om een motie in te dienen
b recht van amendement
c recht van budget
d recht van enquête
e recht van interpellatie

→ Geef per gebeurtenis aan welk recht daarbij past. **Let op!** Er blijft één recht over.

Doe het zo:
Bij gebeurtenis 1 past … (vul nummer in).
(enzovoort tot en met gebeurtenis 4)

1p **14** Een wetsvoorstel moet door de Tweede Kamer én door de Eerste Kamer worden goedgekeurd. Vervolgens moeten het staatshoofd én een minister hun handtekening zetten. Daarmee is de wet nog niet geldig. Er ontbreekt nog een laatste stap.

→ Welke stap ontbreekt?

Historisch overzicht vanaf 1900

1p **15** Rond 1900 wilden katholieke geestelijken dat hun gelovigen alleen van een katholieke bibliotheek gebruik maakten. Zij vonden de openbare bibliotheek niet geschikt voor hun gelovigen.

→ Geef een reden waarom katholieke geestelijken een **openbare** bibliotheek niet geschikt vonden.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

2p **16** Hieronder staan vijf gebeurtenissen:

1 Belgische vluchtelingen worden opgevangen.
2 De regering kiest voor neutraliteit.
3 De regering verklaart de oorlog aan Duitsland.
4 Er komen gastarbeiders naar Nederland.
5 Er vinden demonstraties tegen kernwapens plaats.

→ Welke **twee** gebeurtenissen vonden in Nederland plaats tussen 1900 en 1918? Schrijf alleen de nummers op.

Gebruik bron 4.

1p **17** Iedereen begon plotseling te lachen, omdat de ik-persoon een fout maakte.
Welke fout maakte de ik-persoon?

A Oostenrijk had de oorlog al verloren.
B Oostenrijk had Servië al verslagen.
C Oostenrijk was een bondgenoot van Duitsland.
D Oostenrijk was neutraal in de oorlog.

1p **18** Vanaf 1917 voerde Duitsland een onbeperkte duikbotenoorlog. Voor een ander land was dit een belangrijke reden om ook deel te gaan nemen aan de Eerste Wereldoorlog.

→ Welk land wordt bedoeld?

2p **19** Hieronder staan vijf gebeurtenissen die horen bij de Eerste Wereldoorlog:

1 De Duitse aanval loopt vast: begin van de loopgravenoorlog.
2 In Versailles wordt een verdrag getekend.
3 De Oostenrijkse troonopvolger en zijn vrouw worden doodgeschoten in Sarajevo.
4 De Verenigde Staten verklaren de oorlog aan Duitsland.
5 Het Duitse leger valt België binnen.

1914	1916	1918	1920
a	b	c	

→ Geef per gebeurtenis aan bij welke periode van de tijdbalk (a, b of c) die hoort. **Let op!** Een periode mag meer dan één keer worden gebruikt.

Doe het zo:
Bij gebeurtenis 1 hoort periode … (vul letter in).
(enzovoort tot en met gebeurtenis 5)

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

2p **20** De Duitse bevolking was tussen 1918 en 1933 ontevreden. Hieronder staan zes mogelijke verklaringen voor die ontevredenheid:

1 De Geallieerden dwingen Duitsland akkoord te gaan met vredesbepalingen.
2 De Sovjet-Unie dwingt Oost-Duitsland om communistisch te worden.
3 De Verenigde Naties bezetten een deel van Duitsland.
4 De Verenigde Staten breiden hun invloedssfeer in West-Europa uit.
5 Duitsland moet grondgebied afstaan.
6 Frankrijk eist van Duitsland hoge herstelbetalingen.

→ Welke **drie** verklaringen zijn **juist**? Schrijf alleen de nummers op.

1p **21** Veel Duitse leraren legden in de jaren dertig een eed van trouw af aan Hitler. Ook leraren die geen voorstander van de nazi's waren deden dit.

→ Noem één reden waarom leraren die geen voorstander van de nazi's waren **toch** een eed aflegden.

2p **22** Een bewering:
Een parlementaire democratie en het Führerprincipe passen niet bij elkaar.

→ Leg uit dat deze bewering juist is, door:
– aan te geven wat het Führerprincipe is en
– aan te geven waarom het Führerprincipe **niet** past bij een parlementaire democratie.

Gebruik bron 5.

1p **23** Iemand beweert dat uit het affiche blijkt dat de NSB tegen de democratie is.

→ Geef een argument voor deze bewering.

Gebruik bron 6.

1p **24** Hieronder staan drie perioden:

1 het Interbellum
2 de Tweede Wereldoorlog
3 de Koude Oorlog

→ Bij welke van de drie hierboven staande perioden past de bron? Verklaar je antwoord.

Doe het zo:
De bron past bij … (kies een periode), want … (geef een verklaring).

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

Gebruik bron 7.

2p **25** Er waren voor de bombardementsvluchten verschillende soorten doelen. Een doel was bijvoorbeeld radiozenders bombarderen, met als reden dat die belangrijk waren voor de communicatie.

→ Noem **twee** andere te bombarderen doelen. Geef ook per doel aan met welke reden de Geallieerden dat bombardeerden.

Doe het zo:

Eerste doel: ... (noem doel); reden: … (geef reden).

Tweede doel: ... (noem ander doel); reden: … (geef reden).

Gebruik bron 8.

1p **26** De krant waarin het bericht verscheen was verboden door de bezetter.

→ Geef een reden waarom de inhoud van dit bericht ervoor zorgde dat deze krant niet door de bezetter werd toegestaan.

Gebruik nogmaals bron 8.

1p **27** De Duitse soldaten controleerden vooral de persoonsbewijzen van jonge mannen.

→ Geef een reden waarom vooral jonge mannen werden gecontroleerd.

Gebruik bron 9.

1p **28** Geef een historische verklaring voor de ontwikkeling die te zien is in de bron.

Gebruik bron 10.

1p **29** Welke gebeurtenis uit het jaar dat de foto is gemaakt wordt nagespeeld?
Geallieerde vliegtuigen

A bombarderen Duitsland.
B hinderen de bouw van de Berlijnse Muur.
C spioneren boven Duitsland.
D vervoeren hulpgoederen tijdens de blokkade van Berlijn.

1p **30** Na de Tweede Wereldoorlog vond er een periode van wederopbouw plaats, waarbij de Nederlandse economie zich herstelde.
Wat heeft vooral bijgedragen aan dit herstel van de Nederlandse economie?

A de aanpassingspolitiek
B de amerikanisering
C de Marshallhulp
D de ontzuiling

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

Gebruik bron 11.

2p **31** Hieronder staan vijf jaartallen
- 1937
- 1940
- 1944
- 1949
- 1963

→ Geef per onderdeel van de bron aan welk jaartal daarbij hoort. **Let op!** Elk jaartal mag maar één keer gebruikt worden.

Doe het zo:
Bij onderdeel 1 hoort … (vul jaartal in).
(enzovoort tot en met onderdeel 5)

1p **32** In de jaren zestig van de twintigste eeuw kwamen veel immigranten naar Nederland.
Uit welke landen kwamen deze immigranten en waarom kwamen zij naar Nederland?

A Indonesië en Suriname, omdat deze koloniën zelfstandig waren geworden.
B Indonesië en Suriname, omdat Nederland een tekort aan arbeiders had in de industrie.
C Turkije en Marokko, omdat deze koloniën zelfstandig waren geworden.
D Turkije en Marokko, omdat Nederland een tekort aan arbeiders had in de industrie.

Gebruik bron 12.

1p **33** De bron laat de aanwezigheid van buitenlandse militairen in de BRD en de DDR zien.
Welke verklaring past bij deze situatie?

A Na de Tweede Wereldoorlog kregen de BRD en de DDR geen toestemming om een eigen leger op te bouwen.
B Na de Tweede Wereldoorlog werden de BRD en de DDR door deze geallieerde landen veroverd.
C Tijdens de Koude Oorlog bevonden de BRD en de DDR zich in de invloedssfeer van de NAVO en het Warschaupact.
D Tijdens de Koude Oorlog werden de BRD en de DDR bezet, omdat het IJzeren Gordijn werd opgericht.

Gebruik bron 13.

2p **34** Zet de vijf afbeeldingen in de juiste volgorde, van vroeger naar later.
Doe het zo:
Eerst …, dan …, daarna …, vervolgens … en ten slotte … (vul nummers in).

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

Gebruik nogmaals bron 13 en gebruik bron 14.

2p **35** De gebeurtenissen die zijn afgebeeld in bron 13 speelden zich af op plaatsen die te zien zijn op de kaart in bron 14.

→ Waar vonden de gebeurtenissen van bron 13 plaats?

Doe het zo:

De gebeurtenis op afbeelding 1 vond plaats in … (schrijf letter op).
(enzovoort tot en met de gebeurtenis op afbeelding 5)

Gebruik bron 15.

2p **36** Hieronder staan vijf veranderingen die vanaf 1988 plaatsvonden:

1 De EU werd opgericht.
2 De NAVO werd uitgebreid met landen uit Oost-Europa.
3 De Sovjet-Unie viel uit elkaar.
4 De Verenigde Staten werden de enige supermacht.
5 Duitsland werd weer één land.

→ Welke **twee** veranderingen zijn in de bron te herkennen? Schrijf alleen de nummers op.

2p **37** Hieronder staan drie omschrijvingen van internationale organisaties:

1 Bijna alle landen van de wereld zijn hierbij aangesloten; het belangrijkste doel is het handhaven van de vrede en veiligheid in de wereld.
2 De belangrijkste doelen zijn economische samenwerking en een samenwerking op het gebied van onderwijs, justitie en landbouw.
3 De belangrijkste doelen zijn militaire samenwerking en onderlinge verdediging van westerse landen.

Vier internationale organisaties:

a EGKS
b EU
c NAVO
d Verenigde Naties

→ Geef per omschrijving aan welke organisatie daarbij past. **Let op!** Er blijft één organisatie over.

Doe het zo:

Bij omschrijving 1 past … (vul letter in).
(enzovoort tot en met omschrijving 3)

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

Gebruik bron 16.

1p **38** De grafieken zijn gebaseerd op economische gegevens. De ene grafiek is gebaseerd op gegevens uit de jaren tachtig. De andere grafiek is gebaseerd op gegevens uit de jaren negentig.
Welke grafiek hoort bij de jaren **negentig**? En waarom?

A Grafiek 1, omdat er sprake is van economische achteruitgang.
B Grafiek 1, omdat er sprake is van economische groei.
C Grafiek 2, omdat er sprake is van economische achteruitgang.
D Grafiek 2, omdat er sprake is van economische groei.

Gebruik bron 17.

1p **39** In de troonredes van 1995, 1998 en 2002 wordt verwezen naar kenmerken die passen bij de Nederlandse samenleving.
→ Naar welke kenmerken wordt in de troonredes verwezen?

	troonrede 1995 kenmerken:	**troonrede 1998 kenmerken:**	**troonrede 2002 kenmerken:**
A	individualisering	poldermodel	religieuze pluriformiteit
B	individualisering	poldermodel	secularisatie
C	multiculturele samenleving	globalisering	religieuze pluriformiteit
D	multiculturele samenleving	globalisering	secularisatie

1p **40** Op 11 september 2001 werd een terroristische aanslag gepleegd op de Twin Towers in New York.
Welke bewering hierover is juist?

A De aanleiding was de moord op een belangrijk politiek leider op 10 september 2001.
B De oorzaak was het verspreiden van communistische ideeën.
C Door de aanslag begon een nieuwe Koude Oorlog over de hele wereld.
D Een gevolg was dat de NAVO het terrorisme in verschillende landen ging bestrijden.

Bronvermelding
Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.